

دانشگاه پیام نور

روان‌شناسی هوش و سنجش آن

(رشته روان‌شناسی)

دکتر محمد احسان تقی زاده دکتر اکبر رضایی

سرشناسه	: تقی زاده، محمد احسان، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدید آور	: روان شناسی هوش و سنجش آن (رشته روان شناسی) / محمد احسان تقی زاده، اکبر رضایی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: هشت، ۲۷۵ ص.
فروست	: دانشگاه پیام نور؛ ۱۹۵۴. گروه روان شناسی؛ ۱/۶۹
شابک	: 978 - 964 - 387 - 999 - 0
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۹۱.
موضوع	: آزمونهای هوش - آموزش برنامه های
شناسه افزوده	: رضایی، اکبر، ۱۳۵۲ -
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور.
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۷۹۹/ت۷۹۳۱/BF۴۳۱
رده بندی دیویی	: ۱۵۳/۹۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۲۷۱۵۳

دانشگاه پیام نور

روان شناسی هوش و سنجش آن

مؤلفان: دکتر محمد احسان تقی زاده - دکتر اکبر رضایی

ویراستار علمی: دکتر محمود هرمزی

تهیه و تولید: مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول تیر ۱۳۹۳

شابک: ۰ - ۹۹۹ - ۳۸۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 387 - 999 - 0

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق نشر اعم از چاپی، الکترونیکی، تصویری، صوتی و اینترنتی برای دانشگاه پیام نور محفوظ است)

قیمت: ۷۱۰۰۰ ریال

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار ناشر

کتاب‌های دانشگاه پیام نور حسب مورد و با توجه به شرایط مختلف یک درس در یک یا چند رشته دانشگاهی، به صورت کتاب درسی، متن آزمایشگاهی، فرادرسی، و کمک‌درسی چاپ می‌شوند.

کتاب درسی ثمرهٔ کوشش‌های علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سرفصل‌های مصوب تهیه و پس از داوری علمی، طراحی آموزشی، و ویرایش علمی در گروه‌های علمی و آموزشی، به چاپ می‌رسد. پس از چاپ ویرایش اول اثر، با نظرخواهی‌ها و داوری علمی مجدد و با دریافت نظرهای اصلاحی و متناسب با پیشرفت علوم و فناوری، صاحب اثر در کتاب تجدیدنظر می‌کند و ویرایش جدید کتاب با اعمال ویرایش زبانی و صوری جدید چاپ می‌شود.

متن آزمایشگاهی (م) راهنمایی است که دانشجویان با استفاده از آن و کمک استاد، کارهای عملی و آزمایشگاهی را انجام می‌دهند.

کتاب‌های فرادرسی (ف) و کمک‌درسی (ک) به منظور غنی‌تر کردن منابع درسی دانشگاهی تهیه و بر روی لوح فشرده تکثیر می‌شوند و با در وبگاه دانشگاه قرار می‌گیرند.

مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

فهرست

پیشگفتار

بخش اول موضوعات و نظریه‌های مربوط به هوش	۱
فصل ۱ کلیات روان‌شناسی هوش	۳
فصل ۲ نظریه‌های کلاسیک و الگوهای سلسله‌مراتبی	۱۸
فصل ۳ نظریه‌های تحولی	۳۳
فصل ۴ نظریه‌های معاصر	۴۵
فصل ۵ نظریه‌های زیست‌شناختی و پردازش اطلاعات	۶۲
فصل ۶ تفاوت‌های گروهی در هوش	۷۶
فصل ۷ وراثت و محیط	۸۸
فصل ۸ فراشناخت و مؤلفه‌های اصلی آن	۱۰۰
فصل ۹ اخلاقیات و هوش	۱۱۴
بخش دوم سنجش هوش	۱۲۴
فصل ۱۰ آزمون‌های انفرادی هوش	۱۲۷
فصل ۱۱ آزمون‌های گروهی هوش	۱۶۰
پاسخنامه	۱۹۹
منابع و مآخذ	۲۰۱
پیوست‌ها	۲۰۹

پیشگفتار

کتاب حاضر مقدمه‌ای بر مبانی نظری هوش و سنجش است. مطالعه این کتاب به دانشجویان کمک می‌کند تا با نظریه‌های هوش و آزمون‌های سنجش هوش آشنا شوند و در اجرا و تفسیر برخی از این آزمون‌های هوش آگاهی و مهارت لازم را به دست آورند. در این کتاب سعی شده است از اصول روان‌شناسی تربیتی برای تدوین کتاب استفاده شود. به همین منظور هر کدام از فصل‌ها با هدف‌های یادگیری شروع شده و با خلاصه فصل و خودآزمایی به اتمام رسیده‌اند. هدف‌های یادگیری در اول فصل‌ها به عنوان پیش سازمان‌دهنده عمل می‌کنند و در تمرکز توجه دانشجویان می‌توانند مفید باشند. خلاصه فصل‌ها هم می‌توانند در جمع‌بندی مطالب فصل سودمند باشند. از سؤال‌های خودآزمایی هم دانشجویان می‌توانند برای خود ارزشیابی استفاده کنند.

این کتاب را می‌توان به دو بخش اصلی تقسیم کرد. بخش اول موضوعات و نظریه‌های هوش را شامل می‌شود و بخش دوم مربوط به سنجش هوش است. در بخش اول ابتدا کلیاتی از روان‌شناسی هوش در فصل اول ارائه شده است. در این فصل تعریف هوش و همچنین کلیاتی از مطالبی فصل‌های بعدی به صورت مختصر بحث شده‌اند. در فصل‌های ۲، ۳، ۴ و ۵ نظریه‌های کلاسیک، سلسله‌مراتبی، تحولی و همچنین نظریه‌های معاصر هوش معرفی شده‌اند. در فصل‌های ۶ و ۷ نیز نظریات زیست‌شناختی و پردازش اطلاعات و همچنین مبانی زیست‌شناختی هوش توضیح داده شده است. در فصول ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ نیز تلاش شده است تا نتایج پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه هوش با عناوین تفاوت‌های گروهی در هوش، وراثت و محیط و فراشناخت و مؤلفه‌های اصلی آن و همچنین رابطه خلاقیت و هوش معرفی گردد.

بخش دوم کتاب که به سنجش هوش پرداخته شده است انواع مختلف آزمون‌های انفرادی و گروهی هوش برای سطوح مختلف سنی توضیح داده شده است. در تألیف این کتاب سعی شده است از منابع جدید فارسی و انگلیسی استفاده شود. امید است مطالعه این اثر بتواند برای همه دانشجویان عزیز و علاقمندان به حوزه روان‌شناسی هوش مفید و موثر واقع شود. پیشاپیش از نظرات، رهنمودها و پیشنهادهای سازنده همه خوانندگان و استادان عالی‌قدری که در رفع نواقص احتمالی ما را یاری خواهند کرد سپاسگزاری می‌کنیم.

دکتر محمد احسان تقی‌زاده

دکتر اکبر رضایی

بخش اول کتاب (فصل‌های ۱ تا ۱۱) توسط دکتر اکبر رضایی و
بخش دوم کتاب (فصل‌های ۱۲ و ۱۳) توسط دکتر محمد احسان تقی‌زاده تألیف شده است.